

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Camilla Molina Muga

Tekniska nämnden

Upphandling av entreprenör för hämtning av fettavskiljarslam

Ärendet

Danderyds kommun är i behov av att upphandla entreprenad för hämtning av fettavskiljarslam. Tekniska nämnden är avfallsansvarig nämnd och följaktligen ansvarig för insamling av avfall under kommunalt insamlingsansvar till vilket räknas slam från fettavskiljare från restauranger, skolkök, snabbmatställen och liknande.

Nuvarande entreprenad för hämtning av fettavskiljarslam påbörjades 2019-02-01 och sträcker sig till 2026-01-31. En ny upphandling behöver därför genomföras för att kommunen ska kunna säkerställa hämtning av detta avfall. Föreslagen avtalstid är 2026-02-01 till 2031-09-30 med möjlighet till förlängning med 1 + 1 år. Ett fåtal förändringar mot tidigare avtal föreslås, bland annat option för kundtjänst samt nya krav på drivmedel.

Upphandlingen genomförs genom ett öppet förfarande med skullkrav på referenser och godkänd genomförandebeskrivning vilket följs av en utvärderingsmodell som baseras på lägst pris.

Det finns relativt få entreprenörer på marknaden. Förhoppningen är att minst två entreprenörer lämnar anbud.

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till beslut

Tekniska nämndens beslut

1. Tekniska nämnden uppdrar åt samhällsutvecklingsförvaltningen att genomföra upphandling av entreprenad för hämtning av fettavskiljarslam i enlighet med tjänsteutlåtande daterat 2024-11-21
2. Tekniska nämnden delegerar till samhällsutvecklingsdirektör att fatta beslut om tilldelning för tekniska nämndens räkning.
3. Tekniska nämnden bemyndigar tekniska nämndens ordförande och samhällsutvecklingsdirektör att teckna avtal med tilldelad entreprenör för tekniska nämndens räkning.

Bakgrund

Hämtning av fettavskiljarslam är utlagt på entreprenad i Danderyds kommun och nuvarande avtal kan inte förlängas ytterligare efter 2026-01-31. En ny upphandling behöver därför genomföras.

För att få så många anbudsgivare som möjligt, vilka ger så bra anbud som möjligt, krävs ett tydligt och väl genomarbetat upphandlingsunderlag. Framtagande av ett upphandlingsdokument är en komplicerad process som

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Camilla Molina Muga

kräver en gedigen omvärldsbevakning både i form av lagstiftning, teknisk utveckling och hur andra kommuner gör i specifika frågor.

Nuvarande avtal har fungerat väl och det har sällan varit problem med hämtningen. Därför föreslås få förändringar. De förändringar och tillägg som föreslås är framförallt tuffare fordon- och drivmedelskrav, vem som får lämna anbud, tömningsregistrering, drogtest för hämtningspersonal, hämtningsintervall, faktureringsrutiner samt optioner. Förändringarna redogörs mer i detalj i samhällsutvecklingsförvaltningens utredning.

Värt att notera är att arbetsmiljöregler, så som backningar och reglering på dragvägar, anges i Arbetsmiljöverkets föreskrifter samt kommunens avfallsföreskrifter. Därför kan eller får inte krav som motstrider dessa ställas i upphandlingsdokumentet.

Samhällsutvecklingsförvaltningens utredning

En ny upphandling behöver nu genomföras för att kommunen ska kunna säkerställa hämtning av fettavskiljarslam. Föreslagen avtalstid är 2026-02-01 till 2031-09-30 med möjlighet till förlängning med 1 + 1 år.

Förlängningsmöjligheten är densamma som tidigare entreprenad men för att undvika att flera upphandlingar inom avfallsverksamheten ska genomföras samtidigt ändras avtalstiden från nuvarande sju år till ungefär sju år och sju månader.

Nuvarande avtal har fungerat väl och därför vill samhällsutvecklingsförvaltningen behålla ungefär samma kravspecifikation som tidigare med enstaka förändringar.

Fordon- och drivmedelskrav

I nuvarande entreprenad tillåts fordon med miljöklass Euro V för lätta lastbilar och reservfordon. I den nya upphandlingen ställs uteslutande krav på miljöklass Euro VI för samtliga fordon. När det handlar om drivmedelskrav ställs i den nya upphandlingen krav på förnybart fordonsbränsle för samtliga fordon.

Vilka som får komma med anbud

I nuvarande avtal fick nystartade entreprenörer komma med anbud om någon i ledningen hade minst tre års erfarenhet inom det avfallsslag som uppdraget avsåg. Samhällsutvecklingsförvaltningen ser risker med hämtningsproblem om nystartade entreprenörer kan lämna anbud. Denna upphandling är föreslagen att innebära fler hämtningar och då behöver hämtningarna fungera optimalt. I den nya upphandlingen behöver entreprenören ha erfarenhet av avfallshämtning av detta slag.

Tömningsregistrering

I den nya upphandlingen föreslås entreprenören fästa en streckkodsetikett eller liknande på fettavskiljaren som läses av när entreprenören är på plats

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Camilla Molina Muga

och tömmer. På så sätt kan entreprenören visa att denne varit vid anläggningen enligt fastställt schema eller beställning.

Drogtester för hämtningspersonal

I avtalet för hämtning av mat- och restavfall finns det krav på slumpvisa drogtester och drogtest vid nyanställningar för hämtningspersonalen. Detta finns inte i nuvarande entreprenad för hämtning av fettavskiljarslam men läggs till i den nya upphandlingen för att få en trafiksäker avfallshämtning.

Hämtningsintervall

I nuvarande avtal står att hämtning ska ske minst fyra gånger per år vilket är i enlighet med kommunens avfallsföreskrifter. Avfallsföreskrifterna är dock för närvarande under revidering och i det nya förslaget anges att fettavskiljarslammet ska hämtas minst 13 gånger per år. Anledningen är att kommunen vill minska risken för fettstopp i spillvattennätet och att standardiserade fettavskiljare är konstruerade för att tömmas ofta för att funktionen ska bibehållas. I den nya upphandlingen står att hämtning ska ske minst fyra gånger per år men att detta kan komma att ändras till 13 gånger per år om föreslagna avfallsföreskrifter träder i kraft. Ändringen av hämtintervall föreslås träda i kraft i de nya avfallsföreskrifterna i februari 2026 för att synkroniseras med entreprenadsbytet.

Fakturering

Fakturering mot abonnent, i enlighet med avfallstaxan, sker idag av entreprenören i "huvudavtalet". En förändring jämfört med "huvudavtalet" är att fakturering för hämtning av fettavskiljarslam kommer att utfärdas av kommunen i stället. Kundtjänst i egen regi är under utredning varför detta avses läggas som option, se nedan.

Optioner

Nuvarande avtal har inga optioner men med den nya upphandlingen så är förslaget att en option ska finnas just när det gäller kundtjänst. Kundtjänst och fakturering ingår i dagens avtal men samhällsutvecklingsförvaltningen håller på att utreda möjligheten till att kundtjänst för VA- och avfallsfrågor i egen regi under samhällsutvecklingsförvaltningen. Därför placeras kundtjänsten som en option i upphandlingen. I de fall samhällsutvecklingsförvaltningens kundtjänst inte inkluderar avfallsfrågor 2026 kan optionen aktiveras.

Samhällsutvecklingsförvaltningens bedömning

Eftersom fettavskiljarslam är ett kommunalt avfall ska kommunen ombesörja hämtning av detta. Det kan antingen göras i egen regi eller genom upphandlad entreprenör. Samhällsutvecklingsförvaltningen är av bedömningen att det är mer gynnsamt för kommunen att ha hämtning via upphandlad entreprenör och att detta ligger på en egen entreprenad. Entreprenaden är således skild från entreprenaderna för hämtning av mat-

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Camilla Molina Muga

och restavfall respektive förpackningsavfall vilka hanterar och kommer att hantera majoriteten av det avfall som är under kommunalt insamlingsansvar. Anledningen till detta är att hämtningen av fettavskiljarslam utförs med slamsugsfordon och därmed skiljer sig mot det mesta av den övriga hämtningen.

Konsekvenser för barn och unga

Förslaget till beslut bedöms inte medföra några konsekvenser för barn och unga.

Ekonomiska konsekvenser

Optioner innebär en osäkerhet för anbudsgivare som därav troligen lägger en viss ekonomisk riskfaktor på anbudspriset. Fler utförda hämtningar per år innebär fler arbetstimmar och högre kostnader. Vidare, eftersom kommunen vid publicering av upphandlingen inte kan garantera att förslagna avfallsföreskrifter kommer att antas medför det även en osäkerhet hos entreprenören vad gäller uppdragets omfattning. I och med ovan anledningar bedömer kommunen att den nya entreprenaden troligen blir dyrare än nuvarande avtal.

Stefan Sorpola
Samhällsutvecklingsdirektör

David Johannesson
VA-Avfallschef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Upphandling av entreprenör för hämtning av fettavskiljarslam